

ความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายกับเนื้อหาวิชาในหมวดสังคมศึกษา
ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสม

นางรจิต ชัยสุข

002968

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2518

i 17074307

RELEVANCY OF OBJECTIVES AND CONTENT IN THE SOCIAL STUDIES

PROGRAM OF THE LOWER COMPREHENSIVE SCHOOL CURRICULUM

Mrs. Rajit Chaisook

คุณยวิทย์ทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นตัวแทน
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

อาจารย์กมล

สุคประเสริฐ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายกับเนื้อหาวิชาในหมวดสังคมศึกษา
ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสม
ชื่อ นางรจิก ชัยสุข
แผนกวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2517

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายกับเนื้อหาวิชา
ในหมวดสังคมศึกษา ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสม

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา เพื่อ
ใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหาสาระจากแบบเรียน หนังสือประกอบการ เรียน และหนังสือ
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 1๑ เล่ม

ลำดับขั้นในการสร้างเกณฑ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ก่อ การวิเคราะห์โดยการขยายความ
ความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสม
โดยผู้วิจัยร่วมกับนิสิตปริญญาโท แผนกวิชาบริหารการศึกษา จำนวน 10 คน แล้วให้ผู้ทรงคุณ-
วุฒิทางด้านการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร และการสอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 3
ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา หลังจากนั้นผู้วิจัย ได้นำเนื้อหาสาระที่วิเคราะห์ได้จาก
ความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษามาสร้าง เป็นแบบสอบถาม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 31 ท่าน
พิจารณาให้นำหนักความสำคัญของเนื้อหาสาระแต่ละข้อ ผู้วิจัยคำนวณหาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความ
สำคัญนั้น ๆ เพื่อจัดอันดับความสำคัญของเนื้อหาสาระเป็นรายชื่อและเป็นหมวดตามความมุ่งหมาย
ค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ของเกณฑ์นี้คำนวณได้จากการวิเคราะห์หาค่าสัมประ-

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ของความคิดเห็นในระหว่างกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.47123 ถึง 0.70203

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจากแบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน และหนังสือประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 19 เล่ม โดยการบันทึกจำนวนหน้าและจำนวนบรรทัดที่มีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้สรุปปริมาณของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้เป็นค่าร้อยละ และคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (The Rank-order Coefficient) ของอันดับความสำคัญของเนื้อหาเปรียบเทียบกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา

สรุปผลการวิจัยและข้อ เสนอแนะ

การวิจัยนี้พบว่า จากจำนวนหนังสือเรียนสังคมศึกษา 19 เล่ม มีเพียง 3 เล่มที่เสนอ เนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษารวมทั้ง 6 ข้อ จำนวน 4 เล่มที่เสนอ เนื้อหาตรงตามความมุ่งหมาย 5 ข้อ จำนวน 9 เล่ม ที่เสนอ เนื้อหาตรงตามความมุ่งหมาย 4 ข้อ จำนวน 2 เล่ม ที่เสนอ เนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายเพียง 3 ข้อ และจำนวน 1 เล่ม ที่เสนอ เนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายเพียง 2 ข้อ เท่านั้น สรุปได้ว่าหนังสือเรียนสังคมศึกษาดังกล่าว เสนอ เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายน้อยมาก

นอกจากนั้น ปรากฏว่าไม่มีหนังสือ เล่มใดเลยที่เสนอ อันดับความสำคัญของเนื้อหาสอดคล้องกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมาย ซึ่งประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ แต่ในจำนวนนี้ยังมีอยู่เป็นจำนวน 15 เล่มที่เสนออันดับของเนื้อหาสัมพันธ์กับอันดับของความมุ่งหมายบางข้อ

เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาทั้งหมดที่ปรากฏอยู่ในหนังสือทั้ง 19 เล่ม ปรากฏว่าเนื้อหาที่ได้รับคามสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ซึ่งคิดเป็นเนื้อหาถึงร้อยละ 45.51 แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาสาระโดยละเอียดตามเกณฑ์ทั้ง 36 ข้อ พบว่าหนังสือเหล่านี้ได้เน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ต่างประเทศ เป็นอันดับที่ 1 โดยเสนอ เนื้อหาเรื่องนี้ไว้ถึงร้อยละ 16.32 ของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาทั้งหมด

การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ความมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาของหมวดวิชาสังคมศึกษา ของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไม่มีความสอดคล้องกันเลย ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษา จึงควรทำการวิเคราะห์ความมุ่งหมายของหลักสูตรทั้งในเรื่องเกี่ยวกับการจัดอันดับความสำคัญและการกำหนดความมุ่งหมายให้ชัดเจนในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา การเรียนการสอน และการเรียบเรียงหรือปรับปรุงแบบเรียนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ผู้แต่งหนังสือเรียนสังคมศึกษาทั้ง 19 เล่ม ควรจะได้ปรับปรุงการเสนอเนื้อหาในหนังสือของตนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ควรมีผู้ศึกษาวิจัยความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายกับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในระดับชั้นอื่น ๆ อีกด้วย

คุรุณวิทย์วิทยาคาร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title : Relevancy of Objectives and Content in the
Social Studies Program of the Lower
Comprehensive School Curriculum
Name : Mrs. Rajit Chaisook
Department : Educational Administration
Academic Year : 1974

ABSTRACT

The Purpose of the Study

The purpose of this study was to analyse the relevancy between the objectives and the content in the social studies program of the lower comprehensive school curriculum.

Research Procedures

In pursuing this content analysis, it was necessary first to set criteria for evaluation. The criteria were determined from an interpretative analysis of the objectives in the social studies program of the lower comprehensive school curriculum. The interpretation of the objectives was accomplished by the researcher herself and nine graduate students of Department of Educational Administration. Then, it was examined by three specialists who are qualified in the areas of curriculum development, curriculum evaluation, and social studies teaching. Next, the interpretation of the objectives was used as a source for questionnaire construction. After the questionnaire was complete, thirty-one

qualified educators were asked to rank the significance of each content item. Finally, all of the content items were ranked again by the use of means and classified into six categories according to the six objectives. The value of the Product-moment Correlation Coefficient was between 0.47123 and 0.70283 at a five per cent level of significance.

All of the nineteen social studies textbooks were examined and their content was analysed. The number of pages and lines containing content relevant to the objectives were recorded as the researcher went through each textbook. The total amount of relevant content was computed in percentage, and the rank-order coefficient of the content was arranged in accordance with the one of the objectives.

Research Results

It was found out that only three out of the nineteen textbooks examined presented relevant content to all of the six objectives in the social studies program. Four presented content relevant to only five objectives, nine presented content relevant to only four objectives, two presented content relevant to three objectives, and one only to two objectives. In conclusion, the content appeared in all of the textbooks used in the social studies program was insufficiently relevant to the objectives.

Although some of the textbooks presented the rank-order of the content in accordance with the rank-order of some objectives, none of them contained the content correlating to all objectives

at the five per cent level of significance.

Considering all of the content presented in the nineteen textbooks, it revealed that the content most significantly emphasized was the content about historical concerns. In terms of percentage, it was as much as 45.51. But when the content was considered according to the thirty-six items, it was found that these textbooks emphasized the content concerning foreign history the most, amounting to 16.32 per cent of the content in the social studies program.

The objectives and the content in the social studies program were found to be minimumly relevant to each other. Those who are responsible in the development of the secondary education curriculum should analyse and rank the objectives, and if possible transform them into behavioral terms. This will be helpful to the selection of relevant content to be presented in social studies textbooks. The writers of the nineteen textbooks examined in this study should revise their textbooks and present more relevant content to the objectives of the curriculum.

Further study should be conducted to examine the relevancy between content and objectives in other subjects at other grade levels.

กิติกรรมประกาศ

การเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนสามารถดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อย เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์กมล สดประเสริฐ ในการให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา และครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ได้ยอมเสียสละเวลาพิจารณาแบบสอบถามให้ ตลอดจนเพื่อนนิสิตปริญญาโท แผนกวิชาบริหารการศึกษา และแผนกวิชามัธยมศึกษา รวมทั้งผู้อื่นที่มิได้กล่าวถึงในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยดี

รจิต ชัยสุข

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ช

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	9
ความจำกัดของการวิจัย	10
คุณค่าของการวิจัย	10
วิธีดำเนินการวิจัย	11
คำจำกัดความ	12
2. งานคาบการเขียนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	14
สรุปการศึกษาเกี่ยวกับความมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร	
วิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา	14
การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายและเนื้อหาวิชา	
สังคมศึกษา	24
รายงานการวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	33
สรุป	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

3. วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	47
กลุ่มประชากร	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การศึกษาและการขยายความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา ..	50
การตั้งเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	55
ความเที่ยงตรงของเกณฑ์รายชื่อ	67
ความเชื่อถือได้ของเกณฑ์	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูล	73
สูตรสถิติที่ใช้ในการวิจัย	75
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
การวิเคราะห์เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจากหนังสือเรียนแต่ละเล่มกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายทั้งหมดและเป็นรายชื่อ	78
การวิเคราะห์หาปริมาณและอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาทั้งหมด โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์	122
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	129
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	134
สรุปผลการวิจัย	134

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การอภิปรายผลการวิจัย	145
ข้อ เสนอแนะ	14๘
บรรณานุกรม	153
ภาคผนวก	160
ภาคผนวก ก.	161
ภาคผนวก ข.	162
ภาคผนวก ค.	167
ภาคผนวก ง.	216
ภาคผนวก จ.	223
ภาคผนวก ฉ.	23๐
ประวัติการศึกษา	243

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1.	ตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้น่าหนักความสำคัญของเนื้อหาสาระ ในหมวดวิชาสังคมศึกษา ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน มัธยมแบบประสม	62
2.	น้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาสาระในหมวดวิชาสังคมศึกษา หลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสม	65
3.	ค่า H ของเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาซึ่งกำหนดได้ จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม	69
4.	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อ เกณฑ์สำหรับวิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา	70
5.	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของนิสิตปริญญาโทกับกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ	71
6.	การถ่วงของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 1 เปรียบ เทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์	79
7.	การถ่วงของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 2 เปรียบ เทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์	81
8.	การถ่วงของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 3 เปรียบ เทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์	83
9.	การถ่วงของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 4 เปรียบ เทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์	84
10.	การถ่วงของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 5 เปรียบ เทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์	86
11.	การถ่วงของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 6 เปรียบ เทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์	87

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
23. การรอยฉะของเนื้อหาทวีเคราะห์ที่ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 18 เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์	104
24. การรอยฉะของเนื้อหาทวีเคราะห์ที่ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 19 เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์	105
25. เนื้อหาสาระของวิชาสังคมศึกษาทวีเคราะห์ที่ได้จากหนังสือเรียนจำนวน 19 เล่มตามความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา.. . . .	107
26. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหา กับอันดับของความมุ่งหมาย เริ่มจากค่าสูงไปหาค่าต่ำ.	109
27. ปริมาณและอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาเปรียบเทียบกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา.. . . .	123
28. ปริมาณและอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์รายปี.	124
29. เนื้อหาในหนังสือเล่มที่ 1 เปรียบกับเกณฑ์.	167
30. เนื้อหาในหนังสือเล่มที่ 2 เปรียบกับเกณฑ์.	170
31. เนื้อหาในหนังสือเล่มที่ 3 เปรียบกับเกณฑ์.	173
32. เนื้อหาในหนังสือเล่มที่ 4 เปรียบกับเกณฑ์.	175
33. เนื้อหาในหนังสือเล่มที่ 5 เปรียบกับเกณฑ์.	178
34. เนื้อหาในหนังสือเล่มที่ 6 เปรียบกับเกณฑ์.	181
35. เนื้อหาในหนังสือเล่มที่ 7 เปรียบกับเกณฑ์.	183
36. เนื้อหาในหนังสือเล่มที่ 8 เปรียบกับเกณฑ์.	186
37. เนื้อหาในหนังสือเล่มที่ 9 เปรียบกับเกณฑ์.	187
38. เนื้อหาในหนังสือเล่มที่ 10 เปรียบกับเกณฑ์.	192
39. เนื้อหาในหนังสือเล่มที่ 11 เปรียบกับเกณฑ์.	194

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
40. เนื้อหาของหนังสือเล่มที่ 12 เทียบกับเกณฑ์.....	196
41. เนื้อหาของหนังสือเล่มที่ 13 เทียบกับเกณฑ์.....	198
42. เนื้อหาของหนังสือเล่มที่ 14 เทียบกับเกณฑ์.....	201
43. เนื้อหาของหนังสือเล่มที่ 15 เทียบกับเกณฑ์.....	204
44. เนื้อหาของหนังสือเล่มที่ 16 เทียบกับเกณฑ์.....	206
45. เนื้อหาของหนังสือเล่มที่ 17 เทียบกับเกณฑ์.....	208
46. เนื้อหาของหนังสือเล่มที่ 18 เทียบกับเกณฑ์.....	211
47. เนื้อหาของหนังสือเล่มที่ 19 เทียบกับเกณฑ์.....	214
48. ตัวอย่างข้อความในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาซึ่งเป็นสาระโดยตรง ตามเกณฑ์.....	216
49. คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	238

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย